

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح احیاء سازمان ملی جوانان»

مقدمه

ادغام «سازمان ملی جوانان» و «سازمان تربیت بدنی» در قالب «وزارت ورزش و جوانان» از ابتدای طرح تا امروز با ابهامات فراوانی مواجه شده است. از این جهت، همواره زمزمه‌هایی پیرامون «احیای سازمان ملی جوانان» در جریان بوده است؛ به نحوی که قدمت و سابقه اولین تلاش‌ها برای احیای سازمان مذکور به دوران اولین وزیر ورزش و جوانان باز می‌گردد. بر این اساس، وصول «طرح احیای سازمان ملی جوانان» را می‌توان اقدامی در راستای پیگیری ابهامات موجود دانست. در ادامه نقاط ضعف و قوت طرح اخیر مورد بررسی اجمالی قرار خواهد گرفت.

مشخصات طرح

دوره نهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۶۹

نقاط قوت

مهمترین نقطه قوت طرح «احیای سازمان ملی جوانان» را می‌توان توجه به موقعیت حاشیه‌ای و مهجور حوزه «جوانان» در وزارتخانه جدیدالتأسیس دانست؛ موضوعی که در همان زمان تصویب طرح «ادغام»، از سوی مخالفان مورد تکرار و تأکید قرار داشت.

شماره چاپ:

۱۷۳۵

تاریخ چاپ:

۱۳۹۴/۱۲/۱۶

نقاط ضعف

۱. سستی مقدمه توجیهی طرح

یکی از دلایل ضرورت یافتن وجود «مقدمه» یا «دلایل توجیهی» در آغاز طرح‌های ارائه شده توسط نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، اطلاع سایر نمایندگان، آگاهی رسانه‌ها و افکار عمومی و به‌ویژه افناع توده‌های مردم درباره «اهداف طرح» بوده است. بنابراین، کم‌توجهی یا سهل‌انگاری در تدوین «دلایل توجیهی» یک طرح، امری ناپسند و مخدوش‌کننده چهره ارائه‌کنندگان یک طرح است که گاهی به‌واسطه بازی‌های رسانه‌ای جریانات مختلف سیاسی به شاخص سنجش عملکرد و نقد و بررسی دانش پشتوانه تصمیم‌گیری یک دوره خاص از مجلس نیز تعمیم می‌یابد.

معاونت پژوهش‌های
اجتماعی - فرهنگی
دفاتر: مطالعات فرهنگی
مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۷۰۱۴۸۳۰

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۲/۱۹

بر این اساس، به‌نظر می‌رسد یکی از اشکالات وارده بر «طرح احیای سازمان ملی جوانان» غفلت از تنظیم یک مقدمه توجیهی گویا و قانع‌کننده و همچنین یک «طرح حقوقی جامع و مانع» است که متأسفانه می‌تواند به ایزاری جهت اثبات غیرکارشناسی بودن مصوبات مجلس نهم تبدیل شود. به همین خاطر نیز «اداره کل تدوین قوانین» در اظهار نظر نهایی خود درباره طرح آورده است:

«طرح تقدیمی درصدد احیای سازمانی است که قبلاً با تمامی اعتبارات، نیروی انسانی و امکانات با سازمان دیگر ادغام و منجر به تشکیل وزارتخانه گردید. اکنون انتزاع سازمان مزبور و احیای آن در قالب انتزاع مدیریت ستادی آن مطرح شده است. بدون اینکه محل تأمین هزینه‌های آن معین شود. به همین دلیل طرح مزبور دارای بار مالی و مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی می‌باشد».

این درحالی است که افراد آشنا با «سازمان ملی جوانان» سابق و «وزارت ورزش و جوانان» فعلی می‌دانند که «نهاد فراگیر جوانان» در کشور در هر دو صورت فوق نوعی مدیریت ستادی و سیاستگذارانه بوده و هرگز از این چارچوب خارج نشده است. به عبارت دیگر، چنانچه طرح مذکور به درستی به طرح بحث می‌پرداخت هرگز چنین سوء برداشتی پدید نمی‌آمد.^۱ کما اینکه در تبصره‌ای از «قانون تبدیل سازمان‌های تربیت‌بدنی و ملی جوانان به وزارت ورزش و جوانان مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۲» آمده است:

«هزینه ناشی از تغییر عنوان دستگاه از محل صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری وزارت ورزش و جوانان تأمین می‌گردد». بنابراین، روشن است که اولاً قانونگذار ادغام دو دستگاه را نوعی جمع جبری دانسته و از این جهت، کل هزینه ادغام را در «هزینه ناشی از تغییر عنوان دستگاه» منحصر دانسته است و البته با این تبصره نه تنها مشمول مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی نشده بلکه تأیید شورای محترم نگهبان قانون اساسی (مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۹) را نیز تحصیل کرده است.

۲. بی‌توجهی به مسئله نظارت بر امور جوانان توسط مجلس

ازسوی دیگر، مقدمه توجیهی طرح مذکور هرگز به علل و عوامل «ادغام» دو مجموعه «سازمان تربیت‌بدنی» و «سازمان ملی جوانان» در مجلس هشتم اشاره‌ای نکرده است. زیرا هدف این طرح یعنی «احیای سازمان ملی جوانان» نیازمند «رفع» علل و عوامل آشکار و پنهان ادغام است. در غیر این صورت، یعنی وجود دلایل مستحکم برای تداوم «ادغام» دو سازمان، نقض مصوبه پیشین، منطقی به نظر نمی‌رسد.

از این جهت، باید عنایت داشت که ادغام دو سازمان فوق‌الذکر در دوره مجلس هشتم با هدف افزایش نظارت مجلس بر دولت صورت گرفت و مدیریت دو سازمان مذکور که توسط «معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان تربیت‌بدنی» و «معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان ملی جوانان» اداره می‌شدند را به «وزیر ورزش و جوانان» که با پیشنهاد رئیس‌جمهور و رأی اعتماد نمایندگان محترم مجلس انتخاب می‌شود، سپرد. بنابراین، احیای مجدد سازمان ملی جوانان به معنای نادیده گرفتن مسئله نظارت مجلس و ایجاد بحث‌های پردامنه در این مورد است.

۳. غفلت از تضاد میان «تکالیف خودخوانده نهاد فراگیر جوانان» و «مطالبات مردم»

ازسوی دیگر، یکی از اشکالات طرح مذکور سکوت در قبال شکاف عمیق موجود میان «تکالیف خودخوانده نهاد فراگیر جوانان در کشور» و «تکالیف برآمده از مطالبات مردم و جوانان در ایران» است. به عبارت دیگر، یکی از اشکالات مورد غفلت در طرح مذکور آن است که «نهاد متولی جوانان در ایران» از بدو تأسیس هدف خود را تأمین مواردی همچون «اوقات فراغت جوانان،

۱. لازم به ذکر است چنانچه به فرض محال، تهیه‌کنندگان طرح مذکور، قصد تفکیک «نهاد نحیف فراگیر جوانان» به دو بخش «صف» و «ستاد» را داشته باشند، ایجاد چنین سازمانی علیرغم وجود «وزارت ورزش و جوانان» - که یکی از وظایف ذاتی آن پرداختن به امور جوانان است - از مصادیق «تشکیلات غیرضرور» و لذا مغایر با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است.

افزایش مشارکت سیاسی- اجتماعی جوانان از طریق ایجاد سازمان‌های مردم‌نهاد، مشاوره ازدواج و... می‌داند درحالی که عموماً تصور مردم از نهاد مذکور تلاش در جهت تأمین زمینه «اشتغال، ازدواج و مسکن» برای جوانان است. بنابراین، طرح ارائه شده نه تنها اقدامی در راستای برطرف ساختن شکاف پیش‌گفته نمی‌کند بلکه این آسیب در سند پشتیبان برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹) نیز تجدید شده است:

«مروری مختصر بر اسناد ملی مربوط به توسعه در اکثر کشورهای درحال توسعه و توسعه‌یافته و نیز مروری بر اسناد مصوب سازمان‌های بین‌المللی حاکی از این واقعیت است که برخورد با موضوع جوانان بیش از آنکه با رویکرد حل مشکل صورت گرفته باشد با رویکرد توسعه‌گرا انجام شده است.»

بنابراین، رویکرد توسعه‌گرایانه و تقلیل آن به «توسعه سیاسی» است که «تکالیف خودخوانده نهاد فراگیر جوانان در ایران» را شکل داده و نهاد مذکور را بستری مهیا برای سیاسی‌کاری و پیشبرد اهداف اجتماعی و سیاسی دولت‌های مختلف قرار داده است.

۴. پیامدهای احتمالی منفی طرح برای حوزه ورزش

در نهایت، «وزارت ورزش و جوانان» در آستانه آزمون بزرگی به نام مسابقات المپیک ریو (۲۰۱۶) قرار دارد و از این جهت، تصویب «احیای سازمان ملی جوانان» ضمن ایجاد اختلال در عملکرد مجموعه مذکور مانع از ظهور و بروز کارکرد واقعی این مجموعه طی سه سال گذشته می‌شود و از این بابت، از یکسو مانع از کسب افتخارات بیشتر و ارتقای جایگاه ایران در مسابقات المپیک خواهد شد و یا بالعکس با توجیه اختلال ایجاد شده از جانب مجلس رو به پایان بر ضعف‌های متعدد مدیریت مذکور سرپوش خواهد گذاشت.

۵. مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی و ابهام در وظایف و تشکیلات

با توجه به اینکه طرح پیشنهادی در ظاهر در مقام ایجاد سازمانی جدید می‌باشد که هم‌اکنون وجود ندارد، به منزله ایجاد تشکیلات جدید بوده و لذا واجد بار مالی است که به دلیل عدم پیش‌بینی طریق جبران آن مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی می‌باشد.

همچنین با توجه به اینکه شرح وظایف و ارکان سازمان جدید و نحوه تعیین آنها در طرح مزبور مشخص نگردیده است. این طرح با ابهام مواجه است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با عنایت به نکات ضعف و قوت طرح پیشنهادی، فاقد ظرفیت لازم برای اصلاح وضعیت کنونی امور جوانان در ایران بوده و تصویب آن می‌تواند بستر نامساعدی برای نظارت‌ناپذیری و سیاسی‌کاری در نهاد مزبور را فراهم سازد. بنابراین تصویب این طرح توصیه نمی‌شود.